

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 3. Matutinum tempus aptissimum contemplationi. Quae sit mystica lux animae. Tota nocte quaeritur sponsus; non nisi in Aurora inveniendus. Oratio ad Deum, ut verum lumen oriatur in nobis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Sopore jam soluti
 Virtu Dei fruamur.
 O sola digna donis
 Caelestibus, bonorum
 Amica lux, levamen
 Mæroris, & perennis
 Parens beatitatis,
 O lux decora salve.
 Procul hinc tenebræ, & horror.
 Procul sopor, procul nox.

§. III.

*Matutinum tempus aptissimum contempla-
 tioni. Quæ sit mystica lux anima. Tota
 nocte queritur sponsus non nisi in aurora
 inveniendus. Oratio ad Deum, ut verum
 lumen oriatur in nobis.*

1. **A**udiamus Ambrosium ¹; ambrosiam
 si te otiosum in stratis radius solis inverecundo
 pudore inveniat, & lux clara feriat oculos
 somnolento adhuc torpore depressos. Arguit
 nos tanti temporis spatium sine ullius devotio-
 nis munere; ac sacrificii spiritualis oblatione
 feriata nocte transmissum. An nescis o homo,
 quod primitias tui cordis, ac vocis quotidie
 Deo debeas? Occurre ergo ad solis ortus, ut
 te Oriens inveniat jam paratum, ne lumina tua
 madido adhuc sopore mergentia primus diei
 fulgor exagitet. Et post pauca. Præveni cer-
 tē hunc, quem vides, solem: si hunc præ-
 veneris, antequam iste surgat, aspicias Chri-
 stum illuminantem. Ipse tibi dicenti, de nocte vi-
 gilat ad te spiritus meus, matutinum lu-
 men temporibus faciet splendere nocturnis,
 si mediteris verba Dei. Dum enim medita-
 ris, lux est; & videns lucem, non tempo-
 ris, sed gratiæ, dices, quia lux præcepta
 tua. Cum autem te meditantem verba Divina
 dies invenerit, & tam gratum opus orandi,
 & psallendi delectaverit tuam mentem, iterum
 dices ad Dominum JESUM, exitus ma-
 tutinos delectabis. Hæc Ambrosius, cui
 concordia Richardi ² verba placet adjunge-
 re. Qui sunt isti exitus matutini, nisi ad veri
 solis irradiationem humanæ mentis excessus?

¹ Ambros. in Psal. 118. v. 148. u Richard. Vi-
 bor. de erudit. humanis int. p. 1. l. 2. c. 25.

Quis autem dignè miretur, quam sit dulce-
 quamve delectabile fervente jam charitate, &
 quasi sub æstivo tempore ad matutinam lu-
 cem radiantis divinitatis se à somno excutere, &
 extra humanæ mentis angustias in auram liber-
 tatis erumpere, & in latum illum divinatorum
 spectaculorum campum mentis alienatione
 transire? Ex sententia itaque Richardi dele-
 ctant exitus matutini, quia matutinum tem-
 pus aptissimum est ad contemplanda magnalia
 Dei. Hoc est nimirum tempus letitiæ, de quo
 scriptum est, * *Ad vesperum demorabitur stetit,*
 & *ad matutinum letitia.* Hoc est tempus acce-
 ptabile, quo in auribus piæ animæ resonat vox
 illa cœlestis, *Fiat lux:* vox illa videlicet, quæ
 in rerum creatione prima sonuisse narratur: vox
 Dei magna, & potentissima, facta super aquas
 in virtute, & magnificentia, quæ fecit de te-
 nebris lucem splendescere, ac invisibilem ter-
 ræ faciem infusi luminis splendore illustravit.
 Sicut enim lux sensibilis, teste Chrysofomo ³,
 præcepto Domini producta, & tenebræ visi-
 biles absconditæ sunt: sic & lux mentalis te-
 nebras errorum effugat, & errabundos ad
 veritatem manuducit. Deus quidem semper
 in lumine est, indutus lumine sicut vestimento,
 sed quia lucem inaccessiblei habitat, ne-
 quit humana mens ad tanti luminis claritatem
 assurgere, nisi ejus gratia adjuvemur, qui illu-
 minat omnem hominem venientem in hunc
 mundum. *Tunc erumpet quasi mane lumen tuum,*
 ait Isaias ⁴, & *gloria Domini colliget te, & im-
 plebit splendoribus animam tuam.* Tunc revel-
 ta facie gloriam Domini contemplantes trans-
 formabimur à claritate in claritatem tanquam
 à Domini spiritu ⁵. Eleganter Venetus Patri-
 archa Justinianus ⁶: Cum delectabile lumen
 Verbi in cor humanum illabitur, fugat tenebras,
 depellit tristitiam, duritiam liquefacit, renovat
 desideria, amorem accendit, clarificat conscien-
 tiam, infundit spem, virtutes solidat, exultatio-
 nem commovet, & cunctam mentis habitudi-
 nem reformatur in melius.

2. Marsilius Ficinus gravissimus Scriptor
 insignem librum de lumine ex insignioribus
 Platonicis conscripsit, ex quo ea, quæ ad lu-
 cem visibilem, & invisibilem pertinent, curio-
 sus lector indagabit. Abbas quoque Berengosi-
 us ⁷ de luce visibili, & invisibili tractatum edidit,
 ubi

x Psal. 29. y Chrys. hom. 3. in Genes. z Isai. 58.
 81. a 2. Corin. 3. 18. b Laur. Justinian. de casto
 connubio Verbi, & an. c. 25. c Berengos. Abb.

ubi inter cætera longa inductione ostendit, quomodo lux invisibilis Dei sanctos Patres veteris testamenti illustravit. Est & lumen gloriæ, de quo scriptum est *d, & in lumine videbimus lumen*: Sed hoc tamen ad patriæ felicitatem spectet, Richardus e tamen Victorinus etiam in hac vita posse nos in lumine videre lumen affirmat, si accedentes ad Deum ab ejus claritate illuminemur. Quid enim mirum, si ex lumine lumen accenditur? Lumen autem videtur in lumine, quando ex cognitione, & operatione claritatis Divinæ plenius illuminatur animus ad cognitionem infirmitatis humanæ. Solet hæc gemina cognitio alterna sibi incrementa ministrare, & utraque profectò ex alterutra crescere. Nam & ex cognitione Dei proficit animus ad cognitionem sui, & eodem utique modo ex multa cognitione sui crescit ad cognitionem Dei. Quanta verò sit claritas Divini luminis, quanta vitæ hujus obscuritas nullus ignorat. Dum autem humana mens ad illud divinitatis lumen oculos aperit, & vehementer intendit, infirmitatis suæ tenebras plenius agnoscit. Sic in clarissimo lumine lumen obscurum conspicimus, & in jubare Divinitatis imperfectionis nostræ lucem caliginosam speculamur. Aurora, vel diluculum, ait Magnus Gregorius f, noctem quidem præterisse nuntiant, nec tamen dici claritatem integram ostendant; sed dum illam pellunt, hanc suscipiunt, lucem tenebris permixtam tenent. Quid itaque in hac vita omnes, qui veritatem sequimur, nisi aurora, vel diluculum sumus? quia & quædam jam, quæ lucis sunt, agimus: & tamen quibusdam adhuc tenebrarum reliquiis non caremus, in multis enim offendimus omnes. Venit hic in mentem quod in magicis oraculis scribit Zoroaster g: Properandum tibi est ad lumen, & splendorem Patris, unde missa est anima multam complexa mentem. Locus animæ est splendor Patris, anima enim Dei capax sola Dei præsentia satiari potest. Ad hoc igitur Deitatis lumen properandum tibi est quicumque cupis implere desiderium tuum. Esto aurora, donec crescat in te dies. Surge velociter de tenebris ad lumen, & in ortus tui diluculo murice verecundiæ, & venusto humilitatis pallore conspicuus expecta, donec ardens solis radius illustret, & accendat te. Ipsa sapientia,

quæ candor est lucis æternæ, & Sol intelligibilis, *Qui mane, inquit b, vigilaverint ad me, inveniunt me*. Sponsa per noctem quæsit dilectum, & non invenit i; quæsit in lectulo, & elongatus ab illa est: quia si juxta Apostolum k, *qui dormiunt, nocte dormiunt, & qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt*; ita non absurdè dici potest, ut opinatur Bernardus l ejusdem Sponsæ Encomiastes, quod qui ignorant, nocte ignorant, ac per hoc qui quærunt, nocte quærunt. Quis enim quærat, quod palam habet? Porro dies palam facit, quod nox abscondit, ut reperias in die, quod in nocte quæsieras. Nox est itaque, donec quæratur Sponsus, quoniam si dies esset, de medio fieret, & minimè quæreretur. Quid est autem nox? Nox, ait Thomas Cisterciensis m, est Judaica perfidia, nox paganorum ignominia, nox pravitas hæretica, nox Catholicorum animalis conversatio. Nox, inquit Philippus Abbas n Bonæ spei, est difficultas quærendi, nox dilatio inveniendi, nox est molestia differendi, nox miseria sufferendi: nox est inexpletio desiderii spiritualis, nox caro moritura, & si jam conservatio non carnalis: nox denique est onerosa præsentia hujus vitæ. Per has noctes Sponsa quærunt dilectum, & non potest vel post diutinas inquisitiones eum reperire, quia nulla societas lucis ad tenebras. Et quis per noctem diem poterit invenire, si nox solis absentia est? Solem igitur præveniat aurora, ista quærentes instruet quò tendant, qua parte debeat Sol oriri. Est autem aurora gratia illuminans, vitæ hujus illustratio, quam sequetur in patria nitidissima dies æternitatis.

3. Tu autem lux nitidissima, splendor paternæ gloriæ, splendidissime Sol justitiæ exorere, exorere tenebricolæ animæ meæ: exorere, & illumina tenebras meas, ut resoluta totius caritate caliginis, decor antiquæ originis in novum lumen reformetur, & nox peccatorum meorum, nox lurida, squallida, & horribilis Divinæ tuæ lucis aurora discutatur. Quis mihi det sedenti in tenebris, & umbram mortis ab hoc sole illuminari, ut placeam coram Deo in hoc lumine viventium, ut videam voluntatem Domini omnibus diebus vitæ meæ? Verè dulce lumen, & delectabile est oculis videre solem: Solem, inquam, illum, in quem desiderant Angeli

X x x x pro.

d Psalm. 35. e Richard. ubi sup. cap. 47. f Greg. lib. 29. moral. cap. 2. g Zoroast. orac. 6. additis scholiis Herbonis, & Pselli: & explic. Marsilii Ficini lib. 10. Theolog. Platon. cap. 3.

h Prov. 8: 17. i Cantic. 3: 1. k 1 Thessal. 5: 7. l Bernard. ser. 75. in Cantic. m Thom. Cisterciens. l. 5. comment. in Cantic. n Philipp. Abb. l. 3. comment. in Cantic. 6. 16.

prospicere. O Jesu benignissime, o candor sine macula, quod mihi gaudium esse potest, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video. O lux, quam amisit Adam, qui ex sententia cujusdam Patris, quamdiu perstitit in justitia, & innocentia, faciem habuit radiantem: Cujus filius Seth idem filius Dei nuncupatus fuit, quia cum pietate illustris esset, colluxit facies ejus. O lux, quam videbat Isaac operis senectute luminibus, cum filios non agnoscendo benediceret, sed benedicendo cognosceret. O lux, quam videbat Jacob, cum & ipse præ ætate captus oculis, quæ filiis, & nepotibus ventura essent, intus agnovit, & præsignavit. Hac luce radiabat Tobias, cum clausis corporeis oculis viam vitæ docebat filium, & pede charitatis nunquam errans ei præibat. Hanc lucem peto, hanc desidero, quæ sola est vera lux illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum. Verè fateor, Domine, quoniam conturbatum est cor meum, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum. Ideò erravi in solitudine, viam civitatis habitaculi non inveni, quia nondum visitavit me oriens ex alto ad dirigendos pedes meos in viam pacis. Veni desiderate cunctis gentibus, quia dormitavit anima mea præ tædio moræ tuæ, & oculi mei languerunt præ inopia luminis tui. Ore Sol amabilis, ut exeat homo ad opus suum, & ad operationem suam usque ad vesperam, & operetur non cibum qui perit, sed qui permanet in æternum. Exere vultum tuum Sol immortalis, illustra faciem tuam super servum tuum, irradias splendoribus Sanctorum animam meam, ut habeam lumen vitæ, in quo ambulem die ac nocte, donec perveniam ad diem claritatis æternæ, ad lucem quam inhabitas, ad lumen indeficiens, & sempiternum.

S. IV.

Lucta Jacob usque ad auroram quid symbolice & moraliter indicet. Denique hortatio ad laudandum Deum.

Gloriosissimus Patriarcha Jacob tota nocte luctatus cum Angelo invictus pugnavit usque manè. At cum primum lucis fulgorem in ortu suo aurora transmitteret, videns Angelus quod eum superare non posset, à fortissimo athleta dimissionem petiit dicens *p*, *Dimitte me*, victori enim cedendum est. Cur me brachiorum

o *Anastasius Synaita cap. 16. idem p Genes. 32.*

insuperabili nexu adstrictum tenes? Tecum in hac arena jam amplius decertare non possum. Ratio in promptu est, *jam enim ascendit aurora*. An ergo aurora cunctis gratissima Angelis inimica, cum ipsi in sacris Literis *astra matutina* vocentur? An sicut qui malè agit, odit lucem, sic Angelus princeps exercituum Dei cum homine infirmo decertans magno sibi dedecori adscribebat, quod eum superare non posset? An à focis Jacob, qui solus remanserat, adveniente jam luce videri volebat, & ex effigie assumpti corporis agnosci? An hic erat custos Esau, quem ab eo timidus frater amovere tentabat? Nam, ut autumant Cabalisticæ, nemo potest alium superare, nisi prius devicta, & amorâ ejus intelligentiâ. An luum antagonistam salubri consilio admonere voluit, sole iam ad ortum properante, tempus esse ab otio contemplationis ad actionis negotium transeundi? An ut doceret mysticas animæ visitationes, & Divina mysteria non esse palam revelanda? An fortè, quod Hebræi Interpretes non sine nostrorum risu contendunt, illa erat hora, qua sacrum Trifagion Angeli psallunt, ideòque dimitti voluit, ut aliis cantantibus sociaretur, juxta illud sæpius citatum, *Cum mi laudarent simul astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei*? His quidem, & aliis explanationibus hoc Ænigma conantur dissolvere, qui librum Geneleos interpretantur. At Divus Cyrillus Alexandrinus mihi præ cæteris aridet. Cum his, inquit, in tenebris, ac nocte agunt, & ignorantia caliginem in mente, ac corde habent, luctatur, ac pugnat Christus, habet enim eos pro inimicis. Ut verò mentibus ipsorum spiritualis Lucifer oritur, & quasi dies quædam veræ cognitionis Dei lux splendet, tunc pugnam solvit: cum illis enim non pugnat, qui sunt in luce, qui spiritualem auroram in mente habent. Hæc Cyrillus, qui deinde pergit nos exhortari ad spiritualem auroræ hujus amplexum. Auroram intelligo Divinæ gratiæ illustrationem, quam postulabat à Deo Propheta, cum diceret *s*, *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum: Domine Deus meus illumina tenebras meas*. Hæc est gloria Domini, quam manè videndam sacrae Literæ promittunt. Hæc est sapientia, quam manè vigilantes inveniunt. Totâ igitur mentis intentione, toto cordis affectu

matutino
q Job 38: 7. r Cyrill. Alexandr. tom. 4. hom. 5 s Psal. 42. Psal. 17. t Exod. 16: 7. u Prov. 8: 18.